

PATVIRTINTA
Rietavo savivaldybės tarybos
2026 m. vasario 19 d. sprendimu Nr. T1-1

**RIETAVO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS
STEBĖSENOS 2025 METŲ ATASKAITA**

Parengė:

Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro visuomenės sveikatos specialistė Monika
Steponkienė

Turinys

ĮVADAS	1
I SKYRIUS. RIETAVO SAVIVALDYBĖS GYVENTOJŲ DEMOGRAFINIAI, SOCIOEKONOMINIAI, MIRTINGUMO IR LIGOTUMO POKYČIAI	2
1.1. Gyventojų demografinė padėtis	2
1.2. Gyventojų socioekonominiai veiksniai.....	4
1.3. Gyventojų mirtingumo rodikliai.....	4
1.4. Gyventojų ligotumo rodikliai	6
II SKYRIUS. BENDROJI DALIS	8
2.1. Savivaldybės gyventojų sveikatos ir su sveikata susijusių rodiklių profilis	8
III SKYRIUS. SPECIALIOJI DALIS	13
3.1. Savivaldybės prioritetinių problemų analizė	13
3.2. Vaikų (6–13 m. imtinai) dalis, dalyvavusi dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programoje (proc.).	13
3.3. Tikslinės populiacijos dalis, 2 metų bėgyje dalyvavusi krūties vėžio programoje (proc.).....	14
3.4. Vaikų (7–17 m.), neturinčių ęduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, dalis (proc.).....	16
APIBENDRINANČIOS IŠVADOS	18
REKOMENDACIJOS	19
ŠALTINIAI / NAUDINGOS NUORODOS	20

IVADAS

Visuomenės sveikatos stebėsenos savivaldybėje tikslas – nuolat rinkti, analizuoti visuomenės sveikatą apibūdinančius rodiklius bei tinkamai informuoti savivaldybės politikus, siekiant efektyvaus valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) bei savarankiškų visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų įgyvendinimo savivaldybės teritorijoje. Visuomenės sveikatos stebėseną Rietavo savivaldybėje vykdoma remiantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymu Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“. Pagal įsakymo 8.2 punktą, savivaldybių visuomenės sveikatos biurai kasmet rengia savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitos projektą. Ataskaitoje pateikiami rodikliai atspindi kaip įgyvendinami Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų strategijos (toliau – Strategija), patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2014 m. birželio d. 26 sprendimu Nr. XII-964 „Dėl Lietuvos sveikatos 2014 –2025 m. strategijos patvirtinimo“, numatyti tikslai ir uždaviniai.

Rietavo savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2025 m. ataskaitos tikslas yra pateikti pagrindinius Rietavo savivaldybės gyventojų sveikatą atspindinčius rodiklius, jų dinamiką ir jų pagrindu pateikti rekomendacijas bei prioritetas kryptis Rietavo savivaldybės plėtros plano siekiniams, strateginio veiklos plano priemonėms. Savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitoje pateikti 2025 m. nuolatinių gyventojų skaičiai, 2024 m. demografinę, socioekonominę ir visuomenės sveikatos būklę (sveikatos, mirtingumo ir kiti rodikliai) atspindintys rodikliai savivaldybėje.

Analizuojant rodiklius ir jų tendencijas, svarbu atkreipti dėmesį į 2020 m. prasidėjusią valstybės lygio ekstremalią situaciją visoje šalyje dėl koronaviruso ligos (toliau – COVID-19 ligos) plitimo grėsmės.

Ataskaita parengta naudojantis viešai prieinamais sveikatos statistikos duomenų šaltiniais:

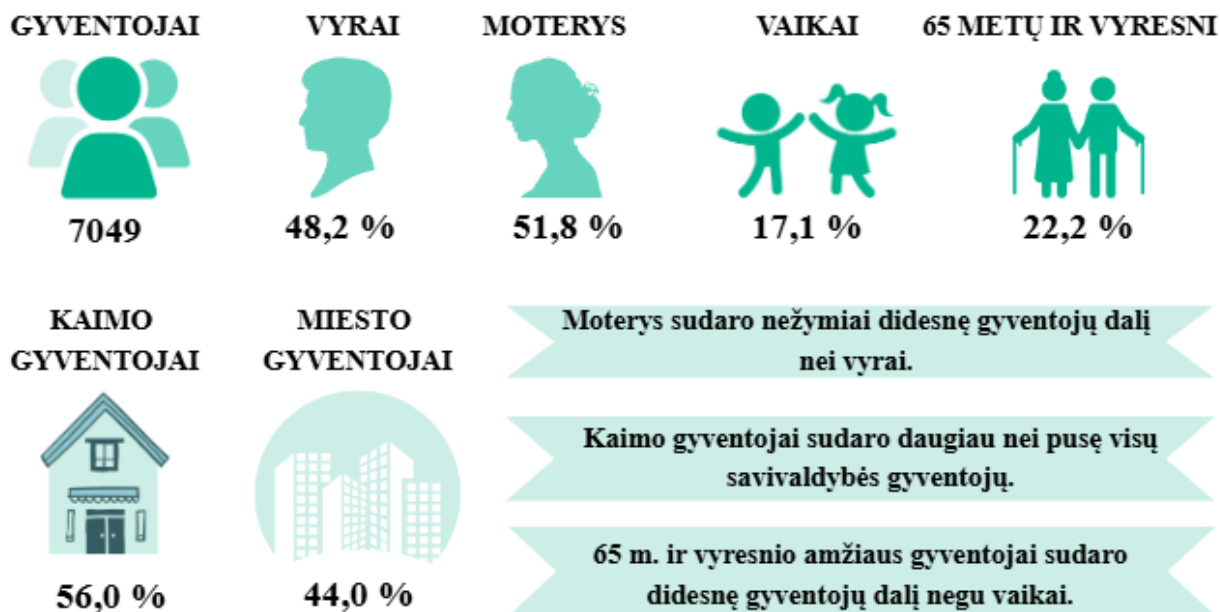
1. Valstybės duomenų agentūros rodiklių duomenų baze;
2. Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registru;
3. Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema;
4. Traumų ir nelaimingų atsitikimų stebėsenos informacinė sistema (IS).

I SKYRIUS

RIETAVO SAVIVALDYBĖS GYVENTOJŲ DEMOGRAFINIAI, SOCIOEKONOMINIAI, MIRTINGUMO IR LIGOTUMO POKYČIAI

1.1. Gyventojų demografinė padėtis

NUOLATINIŲ GYVENTOJŲ SKAIČIUS RIETAVO SAVIVALDYBĖJE 2025 METŲ PRADŽIOJE

2025 metų pradžioje Rietavo savivaldybėje gyvenamąją vietą buvo deklaravę 7049 gyventojai. Palyginti su 2024 m. pradžios duomenimis, 2025 m. pradžioje gyventojų skaičius sumažėjo 65 asmenimis. Analizuojant gyventojų skaičiaus pokytį per vienerius metus pagal lytį ir gyvenamąją vietą, moterų skaičius sumažėjo 19 asmenų, vyrų – 46 asmenimis, kaimo gyventojų – 27 asmenimis, o miesto gyventojų sumažėjo 38 asmenimis. Analizuojant gyventojų skaičiaus pokytį per vienerius metus pagal amžiaus grupes, gyventojų skaičius vaikų, jaunimo, 18–64 m. amžiaus grupėse sumažėjo, o 65 m. ir vyresnio amžiaus asmenų grupėje – padidėjo.

Rietavo savivaldybės nuolatinių gyventojų skaičius metų pradžioje pagal lytį, gyvenamąją vietą, amžiaus grupes

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Pagal lytį											
Moterys	4187	4110	3992	3907	3830	3754	3852	3803	3774	3669	3650
Vyrai	3909	3837	3735	3635	3583	3506	3529	3489	3478	3445	3399
Pagal gyvenamąją vietą											
Miestas	3516	3437	3305	3200	3197	3152	3234	3209	3232	3143	3105
Kaimas	4580	4510	4422	4342	4216	4108	4147	4083	4020	3971	3944
Pagal amžiaus grupes											
0–17 m.	1514	1458	1458	1396	1371	1330	1264	1254	1281	1244	1206
14–29 m.	1998	1921	1921	1724	1646	1545	1421	1361	1288	1239	1205
18–64 m.	5056	4979	4979	4654	4577	4474	4640	4573	4479	4334	4280
65 + m.	1526	1510	1496	1492	1465	1456	1477	1465	1492	1536	1563
Iš viso	8096	7947	7727	7542	7413	7260	7381	7292	7252	7114	7049

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra, Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro skaičiavimai.

NATŪRALI RIETAVO SAVIVALDYBĖS GYVENTOJŲ KAITA 2024 METAIS

GIMUSIEJI

MIRUSIEJI

41

103

Stebima neigiama natūrali gyventojų kaita – daugiau mirusiųjų nei gimusiųjų.

NETO VIDAUS IR TARPTAUTINĖ MIGRACIJA RIETAVO SAVIVALDYBĖJE 2024 METAIS

Neto vidaus migracija

Neto tarptautinė migracija

ATVYKO
150

IŠVYKO
166

IMIGRANTAI

43

EMIGRANTAI

30

Rietavo savivaldybės gyventojų skaičiaus mažėjimą lemia neigiama neto vidaus migracija ir neigiamas natūralus gyventojų prieaugis – daugiau išvykstančiųjų gyventi į kitas savivaldybes nei atvykstančiųjų į Rietavo savivaldybę, daugiau mirusiųjų nei gimusiųjų.

Rietavo savivaldybės gyventojų skaičiaus pokyčio priežastys

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Natūrali gyventojų kaita	-52	-41	-68	-57	-57	-62
Neto tarptautinė migracija	6	47	-15	84	-13	13
Neto vidaus migracija	-107	-88	-6	-73	-67	-16

Rietavo savivaldybė pagal gyventojų vidutinę tikėtiną gyvenimo trukmę patenka į Lietuvos vidurkį.

2024 m. skirtumas tarp Rietavo savivaldybės vyrų ir moterų vidutinės tikėtiną gyvenimo trukmės yra apie 12 metų – moterys gyvena ilgiau nei vyrai. Tiek Rietavo savivaldybės, tiek Lietuvos gyventojų vidutinės tikėtiną gyvenimo trukmės rodiklio tendencija yra nekintanti.

GYVENTOJŲ VIDUTINĖ TIKĖTINA GYVENIMO TRUKMĖ 2024 METAIS

Rietavo savivaldybė

Lietuva

GYVENTOJAI

VYRAI

MOTERYS

GYVENTOJAI

VYRAI

MOTERYS

78,8 m.

73,4 m.

85,1 m.

77,6 m.

73,1 m.

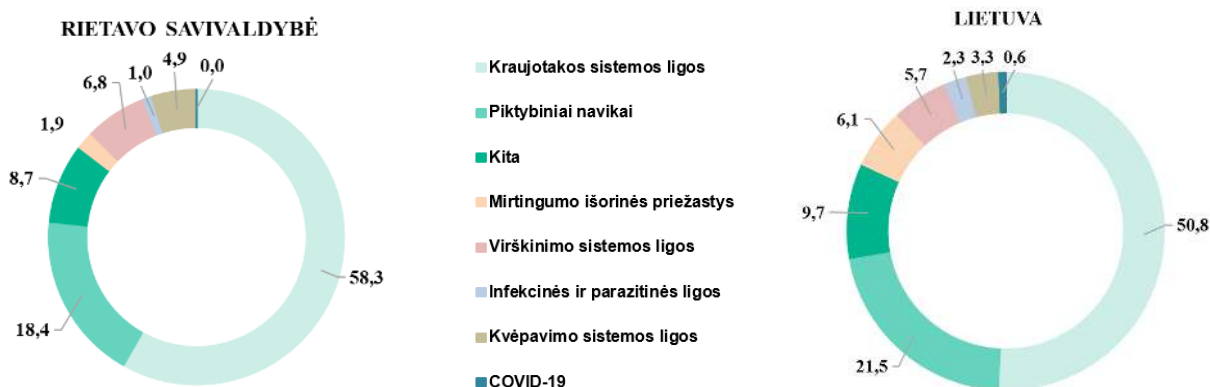

81,8 m.

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra, Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro skaičiavimai.

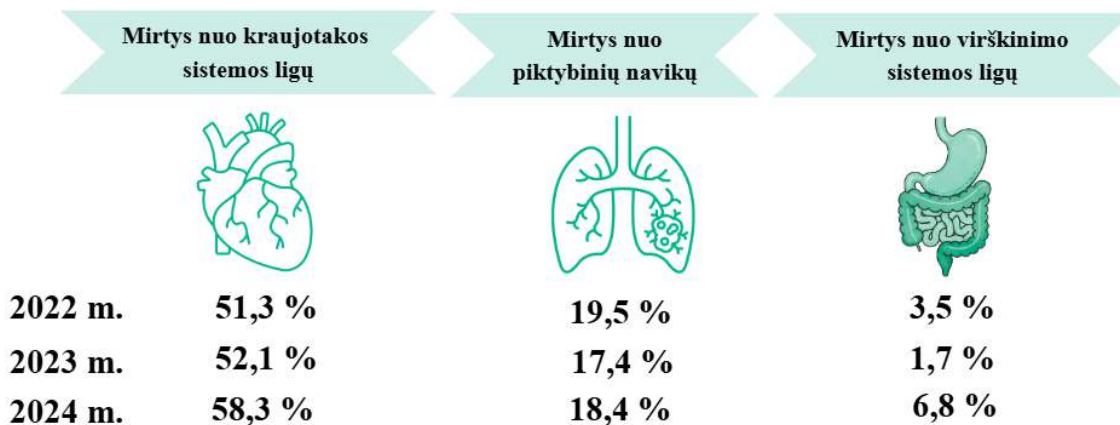
2024 m. Rietavo savivaldybėje antroje vietoje mirčių struktūroje yra mirtys nuo piktybinių navikų (kaip ir Lietuvoje), trečioje vietoje – mirtys nuo virškinimo sistemos ligų (Lietuvoje – mirtys nuo išorinių priežasčių). 2024 m. nebuvo registruota Rietavo savivaldybės gyventojų mirčių nuo COVID-19 ligos, o Lietuvoje – 240 mirčių.

GYVENTOJŲ MIRTIES PRIEŽASTYS 2024 METAIS (PROC.)

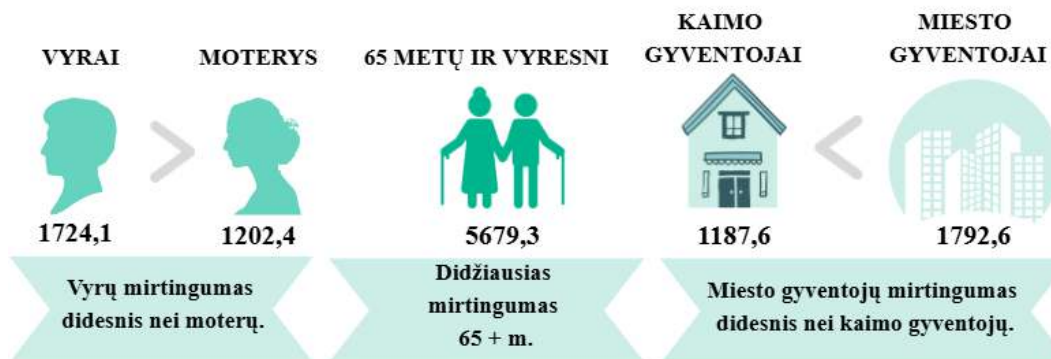

RIETAVO SAVIVALDYBĖS GYVENTOJŲ MIRTYS NUO 3 PAGRINDINIŲ MIRTIES PRIEŽASČIŲ (PROC.)

Per vienerius metus padidėjo Rietavo savivaldybės gyventojų mirtingumas nuo kraujotakos ir virškinimo sistemos ligų.

RIETAVO SAVIVALDYBĖS GYVENTOJŲ MIRTINGUMAS 100 000 GYVENTOJŲ PAGAL LYTĮ, GYVENAMĄJĄ VIETĄ IR AMŽIAUS GRUPES 2024 METAIS

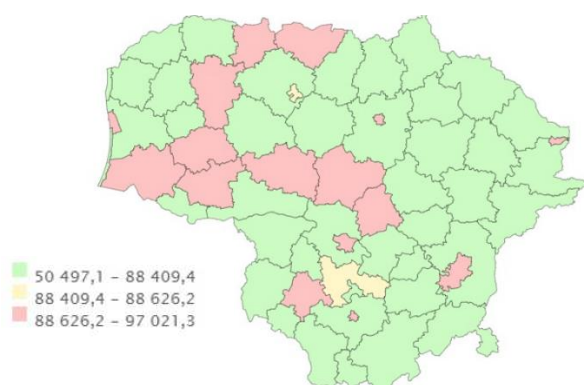
Šaltiniai: Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registras, Higienos institutas, Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro skaičiavimai.

1.4. Gyventojų ligotumo rodikliai

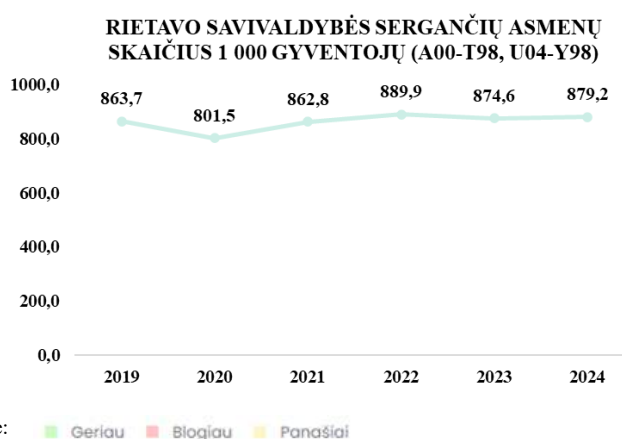
Rietavo savivaldybės gyventojų standartizuotas ligotumas 1 000 gyventojų yra žemesnis negu Lietuvos vidurkis.

Didžiausias standartizuoto ligotumo rodiklis yra Kauno miesto savivaldybės, o mažiausias – Neringos savivaldybės. Rietavo savivaldybės gyventojų ligotumo rodiklio tendencija yra nekintanti.

STANDARTIZUOTAS LIGOTUMAS 100 000 GYVENTOJŲ (A00-T98, U04-Y98) PAGAL SAVIVALDYBES 2024 METAIS

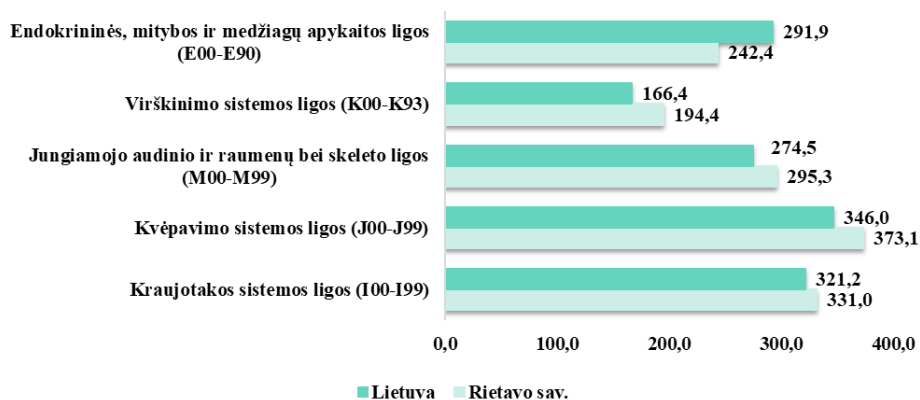
Savivaldybės 2024 m. rodiklio palyginimas su Lietuvos reikšme:

Daugiausia Rietavo savivaldybės gyventojai serga kvėpavimo sistemos ligomis.

Rietavo savivaldybės gyventojų standartizuotas ligotumas pagal pagrindines ligų grupes yra didesnis negu Lietuvos gyventojų, išskyrus – nuo endokrininių, mitybos ir medžiagų apykaitos ligų. Rietavo savivaldybės gyventojų ligotumo penkiose pagrindinėse ligų grupėse rodiklių tendencija yra didėjanti. 2024 m., palyginti su 2022 m., ženkliai sumažėjo ligotumas COVID-19 liga nuo 126,8 atvejų iki 24,4 atvejų 1000 gyventojų.

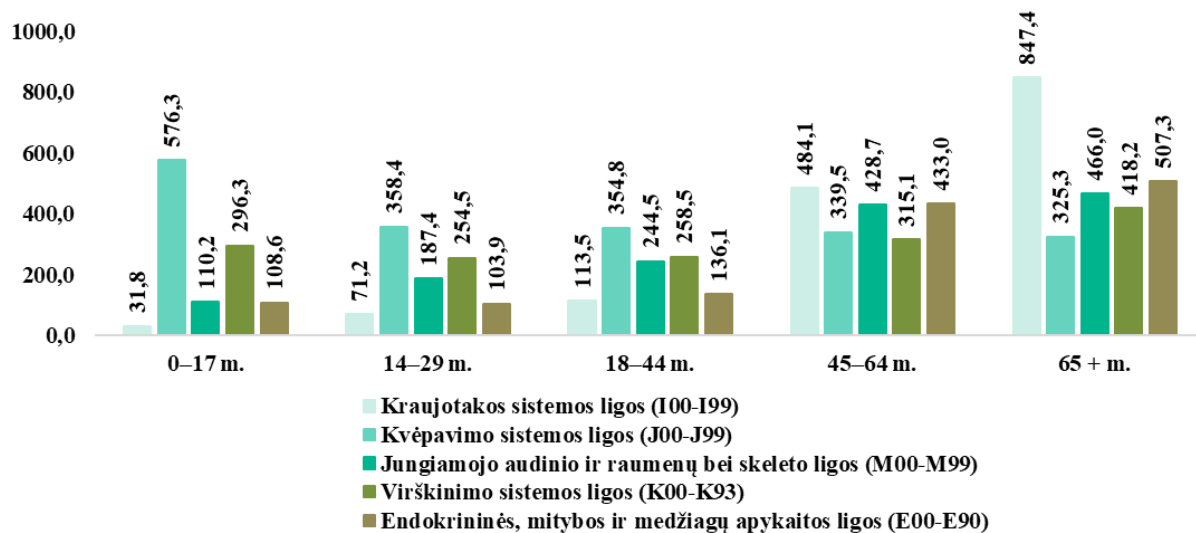
STANDARTIZUOTAS LIGOTUMAS 1000 GYVENTOJŲ PAGAL PAGRINDINES LIGŲ GRUPES 2024 METAIS

Šaltiniai: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema, Privalomojo sveikatos draudimo fondo informacinė sistema.

Vaikų ir jaunimo amžiaus grupėse daugiausiai sergama kvėpavimo sistemos ligomis, o nuo 45 m. ir vyresnio amžiaus asmenų grupėse – kraujotakos sistemos ligomis.

**RIETAVO SAVIVALDYBĖS SERGANČIŲ ASMENŲ SKAIČIUS 1000
GYVENTOJŲ PAGAL AMŽIAUS GRUPES IR PAGRINDINES LIGŲ GRUPES
2024 METAIS**

Šaltinis: Privalomojo sveikatos draudimo fondo informacinė sistema.

II SKYRIUS BENDROJI DALIS

2.1. Savivaldybės gyventojų sveikatos ir su sveikata susijusių rodiklių profilis

Strategijoje iškeltų tikslų ir uždavinių įgyvendinimo savivaldybėse stebėsenai parengtas baigtinis pagrindinių rodiklių sąrašas, apibūdinantis strategijos siekinius. Rodikliai pateikti **2024 metų Rietavo savivaldybės sveikatos ir su sveikata susijusių rodiklių profilyje**.

2024 metų Rietavo sav. sveikatos ir su sveikata susijusių rodiklių profilio lentelės stulpelių pavadinimų paaiškinimai:

savivaldybės reikšmės:

- 1) tendencija – skaičiuojama pastariesiems penkeriems metams nuo analizuojamų metų arba savivaldybės 3 m. rodiklio reikšmės vidurkio tendencija;

➡ Nekinta ⬆ Didėja ⬇ Mažėja

- 2) rodiklis – savivaldybės rodiklio reikšmė 2024 m. arba savivaldybės 3 m. rodiklio reikšmės vidurkis;
- 3) kiekis – savivaldybės atvejų skaičius 2024 m.;
- 4) santykis pagal 3 m. rodiklio vidurkį – savivaldybės 3 m. rodiklio vidurkio reikšmės santykis su Lietuvos 3 m. rodiklio vidurkio reikšme;

Lietuvos reikšmės:

- 1) rodiklis – Lietuvos rodiklio reikšmė 2024 m. arba 3 m. rodiklio reikšmės vidurkis;
- 2) blogiausia reikšmė pagal 3 m. vidurkį – blogiausia savivaldybės rodiklio reikšmė Lietuvoje pagal 3 m. rodiklio vidurkį;
- 3) sritis pagal 3 m. vidurkį – savivaldybės 3 m. rodiklio vidurkio reikšmė lyginama su Lietuvos 3 m. rodiklio vidurkio reikšmės pasikliautinoju intervalu:
 - jei savivaldybės reikšmė patenka į Lietuvos pasikliautinų intervalų ribą, spalvinama geltonai;
 - jei savivaldybės reikšmė yra geresnė už Lietuvos pasikliautinų intervalų ribą, spalvinama žalia spalva;
 - jei savivaldybės reikšmė yra blogesnė už Lietuvos pasikliautinų intervalų ribą, spalvinama raudona spalva;
- 4) geriausia reikšmė pagal 3 m. vidurkį – geriausia savivaldybės rodiklio reikšmė Lietuvoje pagal 3 m. rodiklio vidurkį.

Sutrumpinimų paaiškinimai:

SMR – standartizuotas mirtingumas.

Pastabos:

1. Rodiklis „socialinės rizikos šeimų skaičius 1 000 gyventojų“ ataskaitoje nebeteikiamas, nes nuo 2018 m. liepos 1 d. buvo panaikinta Socialinės rizikos šeimų, auginančių vaikus, apskaita ir šios apskaitos tvarka.

2024 METŲ RIETAVO SAVIVALDYBĖS SVEIKATOS IR SU SVEIKATA SUSIJUSIŲ RODIKLIŲ PROFILIS

Rodiklio pavadinimas	Savivaldybės reikšmės						Lietuvos reikšmės					
	1 metų			3 metų vidurkis			1 metų rodiklis	3 metų vidurkis			Blogiausia	Geriausia
	Tendencija	Rodiklis	Kiekis	Tendencija	Rodiklis	Santykis		Rodiklis	Sritis			
Strateginis tikslas												
Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė	➔	78,8	79	➔	77,3	1,00	77,6	77,0		72,2	80,0	
Išvengiamas mirtingumas pagal jungtinį EBPO ir Eurostato sąrašą (proc.)	➔	78,7	37	➔	75,8	1,00	75,7	75,5		80,7	66,2	
1 tikslas – sukurti saugesnę socialinę aplinką, mažinti sveikatos netolygumus ir socialinę atskirtį:												
1.1. sumažinti skurdo lygį ir nedarbą;												
Savižudybių skaičius (X60-X84) 100 000 gyventojų	⬇	0,0	0	⬇	27,9	1,45	19,6	19,3		50,1	10,2	
SMR nuo tyčinio savęs žalojimo (X60-X84) 100 000 gyventojų	⬇	0,0	0	⬇	28,2	1,52	18,8	18,5		46,7	10,3	
Bandymų žudytis skaičius (X60–X64, X66–X84) 100 000 gyventojų	➔	14,1	1	➔	13,9	0,33	43,9	42,6		71,8	8,0	
Mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokyklose, skaičius 1 000 moksleivių	⬇	66,4	43	⬇	78,3	1,40	52,9	56,1		195,9	31,3	
Ilgalaikio nedarbo lygis, darbo jėgos (proc.)	⬇	1,3	57	⬇	1,4	0,74	1,8	1,9		4,6	0,4	
Gyventojų skaičiaus pokytis 1000 gyventojų	⬆	-9,2	-65	➔	-11,5	-1,16	1,7	9,9		-21,4	49,3	
1.2. sumažinti socialinę ekonominę gyventojų diferenciaciją šalies ir bendruomenių lygmeniu.												
Mirtingumas nuo išorinių priežasčių (V00-Y98) 100 000 gyventojų	⬇	28,2	2	⬇	88,2	1,10	79,5	80,2		192,9	44,7	
SMR nuo išorinių priežasčių (V00-Y98) 100 000 gyv.	⬇	20,3	2	⬇	78,6	1,02	75,7	77,0		167,1	43,8	
Mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą, skaičius 1000 moksleivių	➔	388,3	341	⬆	398,7	1,14	338,9	350,0		628,0	192,9	
Socialinės pašalpos gavėjų skaičius 1000 gyventojų	⬆	27,5	195	⬆	28,9	1,26	22,2	23,0		77,1	3,0	
Sergamumas tuberkuloze (A15-A19) 100 000 gyventojų	⬇	28,2	2	➔	32,5	1,55	19,4	21,0		53,7	7,5	
Sergamumas tuberkuloze (+ recidyvai) (A15-A19) 100 000 gyventojų	⬇	28,2	2	⬇	37,1	1,53	22,5	24,2		65,7	7,5	
2 tikslas – sukurti sveikatai palankią fizinę darbo ir gyvenamąją aplinką:												
2.1. kurti saugias darbo ir sveikas buitines sąlygas, didinti prekių ir paslaugų vartotojų saugumą;												
Asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų darbe, skaičius 10 000 gyventojų	⬆	0,0	0	⬆	1,5	1,67	0,9	0,9		1,7	0,0	

Rodiklio pavadinimas	Savivaldybės reikšmės						Lietuvos reikšmės				
	1 metų			3 metų vidurkis			1 metų rodiklis	3 metų vidurkis			
	Tendencija	Rodiklis	Kiekis	Tendencija	Rodiklis	Santykis		Rodiklis	Sritis	Blogiausia	Geriausia
Traumų dėl nukritimų (W00–W19) 65+ m. amžiaus grupėje skaičius 10 000 gyventojų	↑	141,9	22	↑	149,7	1,11	136,0	134,9		193,9	88,4
Asmenų, pirmą kartą pripažintų neįgaliais, skaičius 10 000 gyventojų	↑	86,2	38	→	66,8	1,01	64,9	66,2		109,1	44,5
Naujai susirgusių žarnyno infekcinėmis ligomis (A00-A08) asmenų skaičius 10 000 gyventojų	↑	59,3	42	↓	19,5	0,26	152,7	74,2		124,4	0,3
2.2. kurti palankias sąlygas saugiai leisti laisvalaikį;											
Mirtingumas nuo paskendimo (W65-W74) 100 000 gyventojų	↓	0,0	0	↑	9,3	2,45	4,4	3,8		17,2	0,0
SMR nuo paskendimo (W65-W74) 100 000 gyventojų	↓	0,0	0	↑	9,0	2,43	4,2	3,7		16,3	0,0
Mirtingumas nuo nukritimo (W00-W19) 100 000 gyventojų	↓	0,0	0	↓	18,6	1,23	14,3	15,1		44,0	6,0
SMR nuo nukritimo (W00-W19) 100 000 gyventojų	↓	0,0	0	↓	13,6	0,94	13,6	14,5		37,8	4,7
2.3. mažinti avaringumą ir traumų kelių eismo įvykiuose skaičių;											
Mirtingumas transporto įvykiuose (V00-V99) 100 000 gyventojų	↑	14,1	1	→	4,6	0,81	5,0	5,7		16,1	0,0
SMR transporto įvykiuose (V00-V99) 100 000 gyventojų	↑	10,5	1	↓	3,5	0,63	4,8	5,6		17,1	0,0
Pėsčiųjų mirtingumas nuo transporto įvykių (V00-V09) 100 000 gyventojų	→	0,0	0	→	0,0	0,00	1,4	1,3		5,8	0,0
Pėsčiųjų standartizuotas mirtingumas nuo transporto įvykių (V00-V09) 100 000 gyventojų	→	0,0	0	→	0,0	0,00	1,3	1,3		5,2	0,0
Traumų dėl transporto įvykių (V00-V99) skaičius 10 000 gyventojų	↑	2,8	2	↓	4,2	0,78	5,8	5,4		8,7	0,8
2.4. mažinti oro, vandens ir dirvožemio užterštumą, triukšmą.											
Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 kv. km	↑	662,0	662	↑	488,3	0,61	744,0	806,3		35688,7	18,3
Viešai tiekiamo geriamojo vandens prieinamumas vartotojams 2024 m.: Rietavo sav. – 79,8 proc. (2023 m. – 74,6 proc.).											
Nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumas vartotojams 2024 m.: Rietavo sav. – 66,3 proc. (2023 m. – 61,7 proc.).											
3 tikslas – formuoti sveiką gyvenimą ir jos kultūrą:											
3.1. sumažinti alkoholinių gėrimų, tabako, neteisėtą narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimą ir prieinamumą;											
Mirtingumas nuo narkotikų sąlygotų priežasčių 100 000 gyventojų	→	0,0	0	→	0,0	0,00	3,3	3,6		20,5	0,0
SMR nuo narkotikų sąlygotų priežasčių 100 000 gyventojų	→	0,0	0	→	0,0	0,00	3,3	3,6		23,6	0,0

Rodiklio pavadinimas	Savivaldybės reikšmės						Lietuvos reikšmės					
	1 metų			3 metų vidurkis			1 metų rodiklis	3 metų vidurkis			Blogiausia	Geriausia
	Tendencija	Rodiklis	Kiekis	Tendencija	Rodiklis	Santykis		Rodiklis	Sritis			
Mirtingumas nuo alkoholio sąlygotų priežasčių 100 000 gyventojų	↑	28,2	2	↑	18,6	0,82	23,4	22,7		64,2	5,6	
SMR nuo alkoholio sąlygotų priežasčių 100 000 gyventojų	↑	25,1	2	↑	16,0	0,75	22,2	21,4		59,4	5,2	
Nusikalstamos veikos, susijusios su narkotikais 100 000 gyventojų	—	42,4	3	—	13,9	0,17	91,0	79,6	<i>Žalia zona</i> Savivaldybės rodiklio 2024 m. duomenys neįtraukti į Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinę sistemą.	485,2	8,3	
Gyventojų skaičius, tenkantis 1 tabako licencijai	→	196,7	36 licencijos	→	181,0	0,89	212,8	204,4		68,5	375,9	
Gyventojų skaičius, tenkantis 1 alkoholio licencijai	↓	172,7	41 licencija	→	169,6	1,00	172,7	168,9		36,9	336,3	
3.2. skatinti sveikos mitybos įpročius.												
Kūdikų, žindytų išimtinai krūtimi iki 6 mėn. amžiaus, dalis (proc.)	—	28,3	15	—	29,3	0,79	36,3	37,3	<i>Raudona zona</i> Savivaldybės rodiklio 2020 – 2024 m. duomenys neįtraukti į Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinę sistemą.	6,9	67,8	
4 tikslas – užtikrinti kokybišką ir efektyvią sveikatos priežiūrą, orientuotą į gyventojų poreikius:												
4.1. užtikrinti sveikatos sistemos tvarumą ir kokybę, plėtojant sveikatos technologijas, kurių efektyvumas pagrįstas mokslo įrodymais;												
Išvengiamų hospitalizacijų skaičius 1 000 gyventojų	↑	22,9	161	→	22,3	1,13	20,6	19,8		36,8	10,4	
Išvengiamų hospitalizacijų dėl cukrinio diabeto skaičius 18+ m. 1 000 gyventojų	→	1,7	10	↓	1,7	0,89	1,9	1,9		3,3	0,7	
4.2. plėtoti sveikatos infrastruktūrą ir gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, saugą, prieinamumą ir į pacientą orientuotą sveikatos priežiūrą;												
Slaugytojų, tenkančių vienam gydytojui, skaičius	—	3,0	21	—	3,3	1,94	1,7	1,7	<i>Žalia zona</i> Savivaldybės rodiklio 2020 – 2024 m. duomenys neįtraukti į Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinę sistemą.	1,4	6,3	
Šeimos gydytojų skaičius 10 000 gyventojų	—	8,5	6	—	6,5	0,83	8,1	7,8	<i>Raudona zona</i> Savivaldybės rodiklio 2020 – 2024 m. duomenys neįtraukti į Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinę sistemą.	2,9	11,3	
Apsilankymų pas gydytojus skaičius 1 gyventojui	↑	9,1	64686	→	8,9	0,96	9,5	9,3		4,8	11,4	
Sergamumas vaistams atsparia tuberkulioze (A15-A19) (visi) 10 000 gyventojų	↑	0,0	0	↑	9,3	2,38	3,7	3,9		17,2	0,0	
Sergamumas vaistams atsparia tuberkulioze (A15-A19) 100 000 gyventojų	↑	0,0	0	↑	9,3	3,44	2,6	2,7		9,3	0,0	
Sergamumas ŽIV ir lytiškai plintančiomis ligomis (B20-B24, Z21, A50-A54, A56) 10 000 gyventojų	↑	1,4	1	→	0,5	0,21	2,8	2,4		4,7	0,0	

Rodiklio pavadinimas	Savivaldybės reikšmės						Lietuvos reikšmės				
	1 metų			3 metų vidurkis			1 metų rodiklis	3 metų vidurkis			
	Tendencija	Rodiklis	Kiekis	Tendencija	Rodiklis	Santykis		Rodiklis	Sritis	Blogiausia	Geriausia
4.3. pagerinti motinos ir vaiko sveikatą;											
Kūdikių mirtingumas 1000 gyvų gimusių	➔	0,0	0	➔	0,0	0,00	2,9	2,9		13,7	0,0
2 m. vaikų tymų, epideminio parotito, raudonukės (1 dozė) skiepijimo apimtys (proc.)	➔	82,4	42	➔	86,3	1,00	85,7	86,2		63,6	97,0
1 m. vaikų difterijos, stabligės, kokliušo, poliomielitito, Haemophilus influenzae B skiepijimo apimtys (3 dozės) (proc.)	➔	87,8	43	⬇	82,9	0,93	88,4	89,4		78,6	97,9
Vaikų (6–13 m. imtinai) dalis, dalyvavusi dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programoje (proc.)	⬆	3,8	22	⬇	3,6	0,32	10,7	11,1		2,8	36,0
Vaikų (7–17 m.), neturinčių ęduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, dalis (proc.)	➔	13,0	83	➔	13,7	0,58	23,9	23,8		5,8	32,4
Paauglių (15–17 m.) gimdymų skaičius 1000 15–17 m. moterų	➔	0,0	0	⬇	0,0	0,00	1,5	1,7		12,6	0,0
4.4. stiprinti lėtinę neinfekcinių ligų prevenciją ir kontrolę.											
Mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų (I00-I99) 100 000 gyventojų	➔	847,3	60	➔	840,4	1,19	658,7	707,6		1309,5	438,9
SMR nuo kraujotakos sistemos ligų (I00-I99) 100 000 gyventojų	➔	724,1	60	⬇	752,9	1,09	636,0	692,4		992,9	510,5
Mirtingumas nuo piktybinių navikų (C00-C96) 100 000 gyventojų	⬆	268,3	19	⬆	287,9	1,04	278,8	276,3		445,3	199,5
SMR nuo piktybinių navikų (C00-C96) 100 000 gyventojų	➔	232,3	19	➔	246,1	0,95	260,7	259,8		328,7	208,4
Mirtingumas nuo cerebrovaskulinių ligų (I60-I69) 100 000 gyventojų	⬇	127,1	9	⬇	134,7	0,82	144,5	163,3		500,3	81,3
SMR nuo cerebrovaskulinių ligų (I60-I69) 100 000 gyventojų	⬇	104,5	9	⬇	117,2	0,74	139,2	159,1		421,5	62,6
Sergamumas II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyventojų	⬆	48,0	34	➔	39,5	0,57	66,6	69,7		102,5	28,7
Tikslinės populiacijos dalis, 2 metų bęgyje dalyvavusi krūties vęžio programoje (proc.)	⬆	27,4	310	⬆	25,3	0,43	61,2	59,5		25,3	77,1
Tikslinės populiacijos dalis, 3 metų laikotarpiu dalyvavusi gimdos kaklelio programoje (proc.)	⬆	48,1	768	⬆	50,2	0,71	73,9	71,1		39,4	89,1
Tikslinės populiacijos dalis, 2 metų laikotarpiu dalyvavusi storosios žarnos vęžio programoje (proc.)	⬆	37,3	948	⬆	38,2	0,67	58,0	56,9		36,1	68,8
Tikslinės populiacijos dalis, dalyvavusi širdies ir kraujagyslių ligų prevencinėje programoje (proc.)	➔	39,1	774	➔	42,8	0,87	52,3	49,1		24,2	67,3

III SKYRIUS SPECIALIOJI DALIS

3.1. Savivaldybės prioritетinių problemų analizė

Remiantis 2024 metų Rietavo savivaldybės sveikatos ir su sveikata susijusių rodiklių profiliu, buvo atrinkti 3 prioritетiniai rodikliai iš sąrašo:

1. vaikų (6–13 m. imtinai) dalis, dalyvavusi dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programoje (proc.);
2. tikslinės populiacijos dalis, 2 metų bėgyje dalyvavusi krūtis vėžio programoje (proc.);
3. vaikų (7–17 m.), neturinčių éduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, dalis (proc.).

Prioritetinių problemų pasirinkimo motyvai (metodika):

1. rodiklių reikšmės yra raudonojoje zonoje (žr. 2024 metų Rietavo savivaldybės sveikatos ir su sveikata susijusių rodiklių profilio *sritis pagal 3 m. vidurkį* stulpelį);
2. savivaldybės rodiklio 3 m. vidurkio santykis su Lietuvos rodiklio 3 m. vidurkiu yra didžiausias;
3. savivaldybė pagal 2024 m. rodiklio reikšmę atsilieka nuo Lietuvos vidurkio;
4. atsižvelgta į rodiklio ir absoliučių skaičių pokytį.

Į prioritетinių rodiklių sąrašą neįtraukti rodikliai, kurie buvo prioritетiniais Rietavo savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2024 m. ataskaitoje, nes reikalingas laikas numatytų rekomendacijų įgyvendinimo poveikio vertinimui.

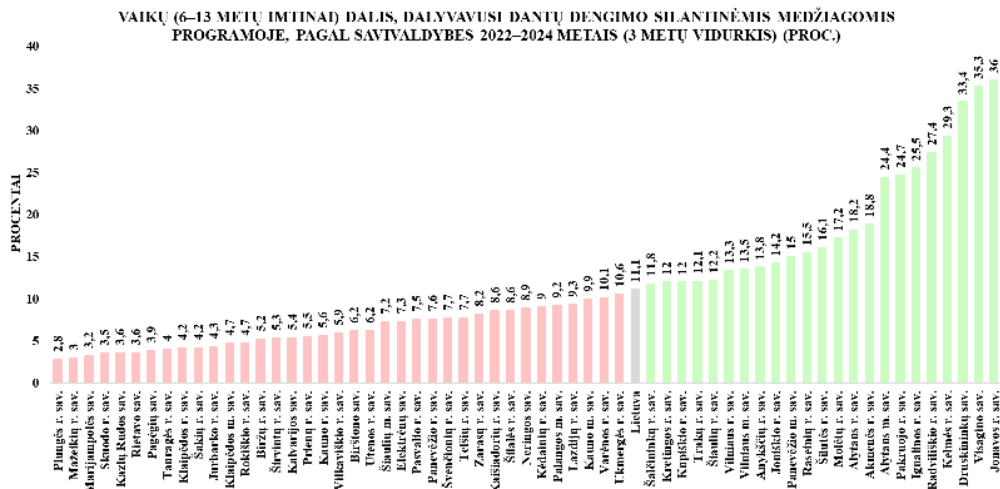
Sudarius Rietavo savivaldybės probleminių visuomenės sveikatos rodiklių sąrašą, toliau atlikta detali analizė.

3.2. Vaikų (6–13 m. imtinai) dalis, dalyvavusi dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programoje (proc.)

Rietavo savivaldybės vaikų dalyvavimo dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programoje rodiklio reikšmė yra prastesnė nei Lietuvos vidurkis.

Rietavo savivaldybė pagal 3 m. rodiklio vidurkį – vaikų dalyvavimą dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programoje, patenka į 6 vietą iš 60 savivaldybių, pagal mažiausias programos vykdymo apimtis.

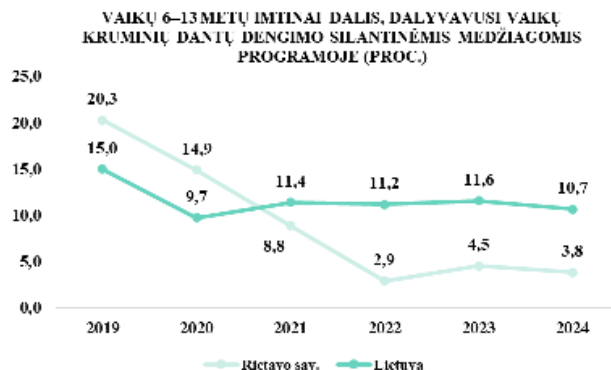
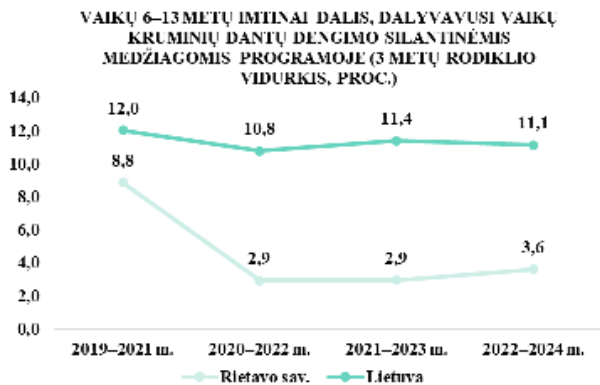
Savivaldybės 2022–2024 m. rodiklio palyginimas su Lietuvos 2022–2024 m. rodiklio vidurkiu

Geriau Blogiau Panašiai

Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema.

Švedijos mokslininkai nustatė, kad vaikams laiku padengus dantis silantais, net ir praėjus 8 metams, dantų ėduonies atsiradimo galimybė sumažėja 80–90 proc.¹

Rietavo savivaldybės vaikų dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programos vykdymo 3 m. rodiklio vidurkis tendencija yra mažėjanti. Rietavo savivaldybės vaikų dalyvavimo dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programoje 2022–2024 m. rodiklio vidurkis siekia 3,6 proc. (2024 m. – 3,8 proc.), Lietuvoje – 11,1 proc. (2024 m. – 10,7 proc.).

2024 m. 22 Rietavo savivaldybės vaikai dalyvavo vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programoje, Lietuvoje – 25474 vaikai.

6–13 m. amžiaus imtinai vaikai, dalyvavę vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programoje

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Rietavo sav.	118	26	11	14	26	22
Lietuva	33108	21810	26304	26472	27802	25474

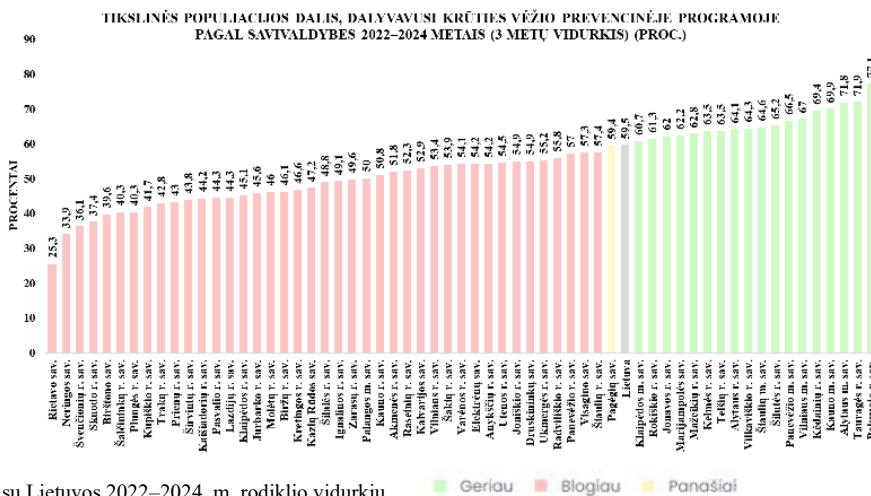
2024 m. Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro įgyvendintos viešinio priemonės vaikų dantų dengimo silantinėmis medžiagomis prevencijai:

1. plakatai „Apsaugokime savo vaikų dantis nuo ėduonies“ – 20 vnt.;
2. skrajutės „Apsaugokime savo vaikų dantis nuo ėduonies“ – 250 vnt.

3.3. Tikslinės populiacijos dalis, 2 metų bėgyje dalyvavusi krūties vėžio programoje (proc.)

Rietavo savivaldybės moterų dalyvavimas krūties vėžio prevencinėje programoje yra mažiausias Lietuvoje.

Pagal krūties vėžio ankstyvosios diagnostikos programą, tikslinio amžiaus moterims kartą per 2 metus nemokamai gali būti atliekamas mamografinis tyrimas.

Savivaldybės 2022–2024 m. rodiklio palyginimas su Lietuvos 2022–2024 m. rodiklio vidurkiu

Geriau Blogiau Panašiai

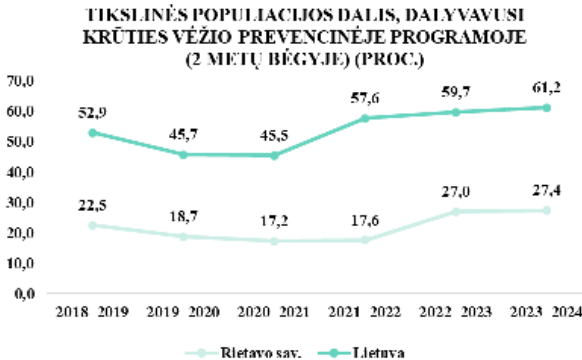
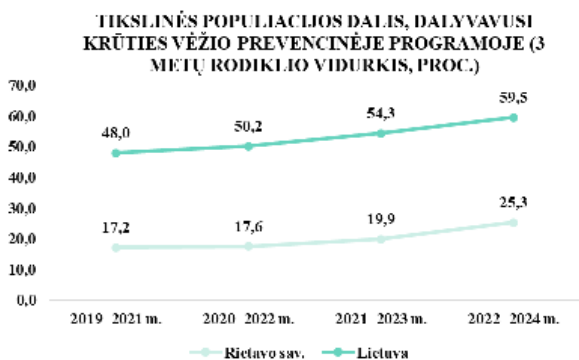
Pastaba: rodiklis skaičiuojamas nuo tikslinio gyventojų skaičiaus, kuriems priklauso programa.

Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema.

¹ Petraitė G. ir Našlėnė Ž. 2025. Savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitų rašymo metodinės rekomendacijos. Vilnius: Higienos institutas.

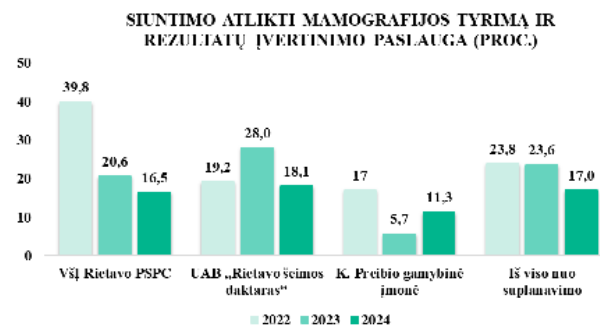
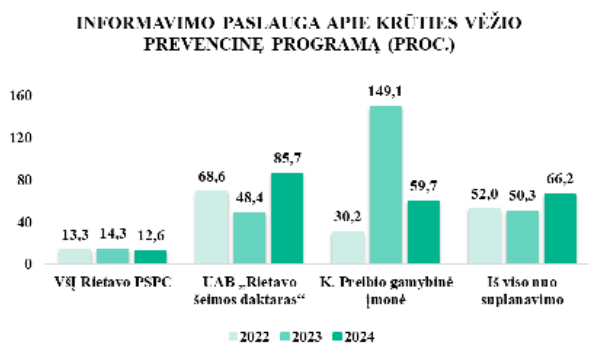
Vienas iš pagrindinių siekiamų tikslų, jog kiekvienoje vėžio patikros programoje sudalyvautų mažiausiai 80 proc. tikslinės pacientų grupės².

Rietavo savivaldybės moterų dalyvavimo krūties vėžio prevencinėje programoje rodiklio tendencija yra didėjanti. Rietavo savivaldybės moterų dalyvavimo krūties vėžio prevencinėje programoje 2022–2024 m. rodiklio vidurkis siekia 25,3 proc. (2023–2024 m. – 27,4 proc.), Lietuvoje – 59,5 proc. (2023–2024 m. – 61,2 proc.).

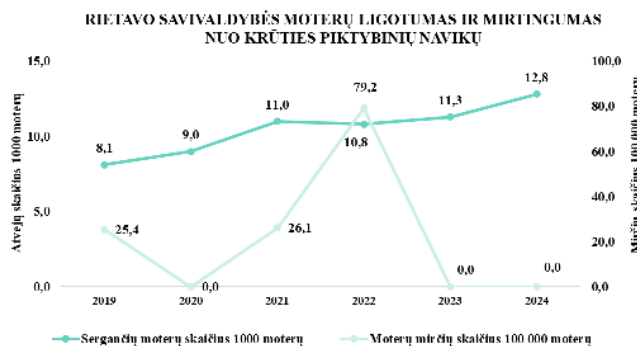
Pastaba: rodiklis skaičiuojamas nuo tikslinio gyventojų skaičiaus, kuriems priklauso programa.

Palyginti su 2023 m., 2024 m. informavimo paslaugos vykdymo apimtys apie krūties vėžio prevencinę programą padidėjo nuo 50,3 proc. iki 66,2 proc. Informavimo paslaugos vykdymo apimčių bent 50 proc. nuo suplanavimo nepasiekė VšĮ Rietavo PSC. Palyginti su 2023 m., 2024 m. siuntimo atlikti mamografijos tyrimą ir rezultatų įvertinimo paslaugos apimtys sumažėjo nuo 23,6 proc. iki 17,0 proc. Siuntimų atlikti mamografijos tyrimą ir rezultatų įvertinimo paslaugos apimtys sumažėjo VšĮ Rietavo PSC ir UAB „Rietavo šeimos daktaras“.

Pastaba: rodikliai skaičiuojami pagal prisirašiusių skaičių prie PAASPI nuo planuojamų patikrinti asmenų skaičiaus.

Rietavo savivaldybės moterų ligotumas krūties piktybiniais navikais padidėjo nežymiai nuo 10,8 iki 12,8 atvejų 1000 moterų (nuo 41 iki 47 sergančiųjų). 2023 m. ir 2024 m. nebuvo registruota Rietavo savivaldybės moterų mirčių nuo krūties piktybinių navikų.

Šaltiniai: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema, Šiaulių teritorinė ligoninė kasa, Privalomojo sveikatos draudimo fondo informacinė sistema (PSDF IS), Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registras, Higienos institutas.

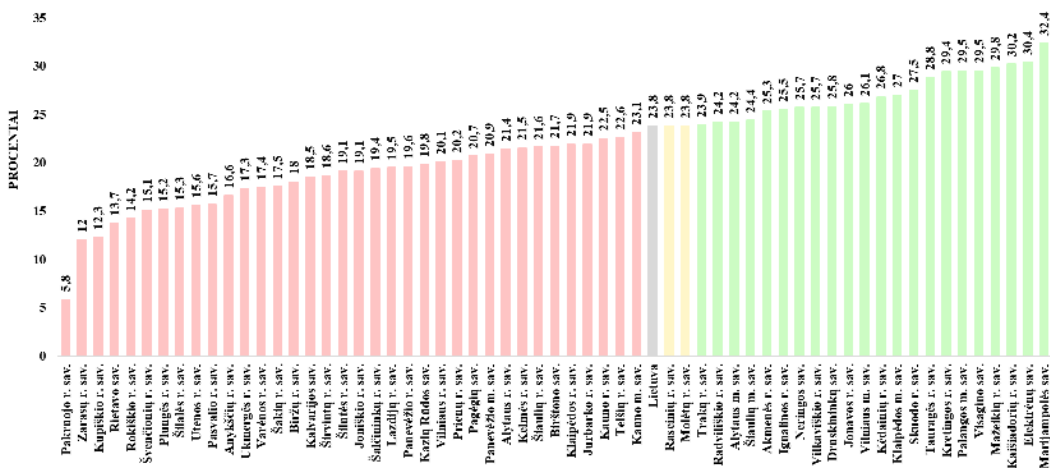
² Pola studija: Lietuvoje vykdomų vėžio prevencinių programų efektyvumo didinimas. 2020. Prieiga per internetą: https://pola.lt/wp-content/uploads/2021/01/POLA_Prevenciniu-programu-analize.pdf

Rietavo savivaldybėje įgyvendinimas projektas „Sveikatos centro sudėtyje teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų infrastruktūros modernizavimas Rietavo savivaldybėje“ (sutarties įsigaliojimo data: 2024-08-06, veiklų vykdymo pabaigos data: 2026-01-31). Rietavo savivaldybės administracija projektą įgyvendina kartu su partneriais: Viešoji įstaiga Rietavo pirminės sveikatos priežiūros centras, Uždaroji akcinė bendrovė „Rietavo šeimos daktaras, Viešoji įstaiga Plungės ligoninė. Projektu sprendžiama problema – nepakankamas sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumas ir kokybė, prevencinių sveikatos priežiūros priemonių trūkumas. Projekto tikslas – pagerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir prieinamumą Rietavo savivaldybės gyventojams. Sprendimo būdas – pirminės sveikatos priežiūros stiprinimas ir specializuotos sveikatos priežiūros prieinamumo gerinimas.

3.4. Vaikų (7–17 m.), neturinčių ęduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, dalis (proc.)

Rietavo savivaldybė pagal 3 m. rodiklio vidurkį – vaikų (7–17 m.), neturinčių ęduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų (proc.), patenka į 4 vietą iš 60 savivaldybių, pagal prasčiausią vaikų dantų būklę.

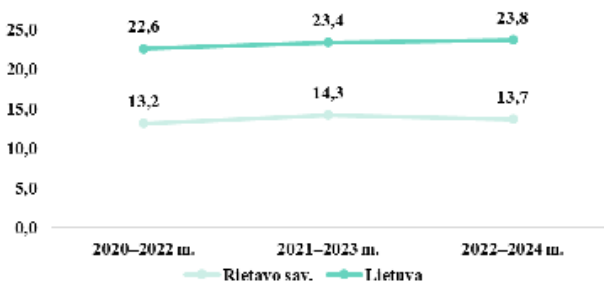
VAIKŲ (7–17 METŲ), NETURINČIŲ ĘDUONIES PAŽEISTŲ, PLOMBUOTŲ IR IŠRAUTŲ DANTŲ, DALIS PAGAL SAVIVALDYBES 2022–2024 METAIS (3 METŲ VIDURKIS) (PROC.)

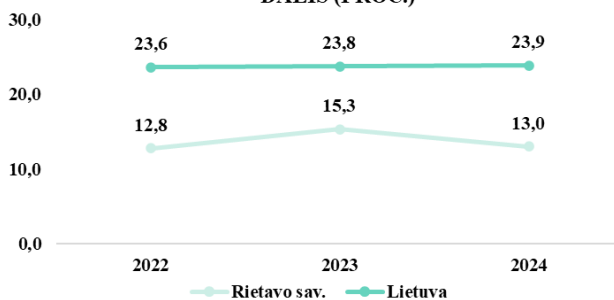
Savivaldybės 2022–2024 m. rodiklio palyginimas su Lietuvos 2022–2024 m. rodiklio vidurkiu ■ Geriau ■ Blogiau ■ Panašiai

Rietavo savivaldybėje 7–17 m. vaikų dantų būklė prastesnė nei Lietuvos vaikų. Rietavo savivaldybėje vaikų (7–17 m.), neturinčių ęduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų (proc.), dalis 2022–2024 m. rodiklio vidurkis siekia 13,7 proc. (2024 m. – 13,0 proc.), Lietuvoje – 23,8 proc. (2024 m. – 23,9 proc.).

VAIKŲ (7–17 METŲ), NETURINČIŲ ĘDUONIES PAŽEISTŲ, PLOMBUOTŲ IR IŠRAUTŲ DANTŲ, DALIS (3 METŲ RODIKLIO VIDURKIS, PROC.)

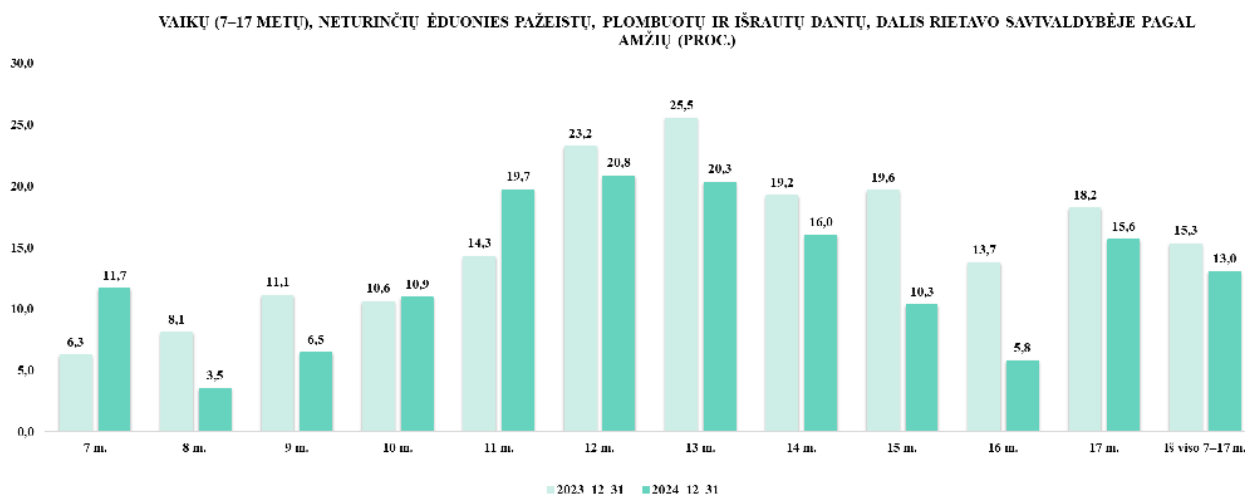

VAIKŲ (7–17 METŲ), NETURINČIŲ ĘDUONIES PAŽEISTŲ, PLOMBUOTŲ IR IŠRAUTŲ DANTŲ, DALIS (PROC.)

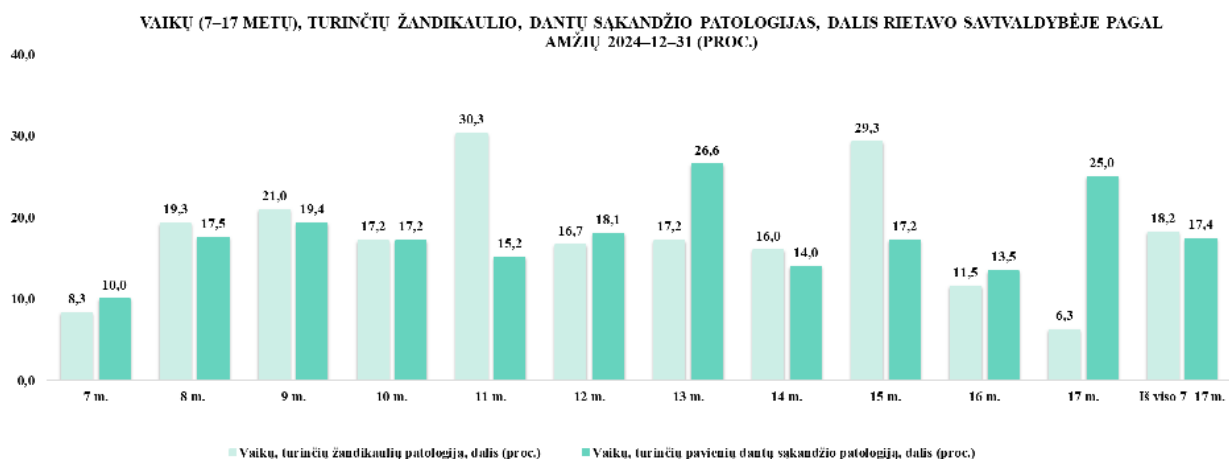

Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema.

2024 m. Rietavo savivaldybėje prasčiausią dantų būklę 7–17 m. amžiaus vaikų grupėje turėjo 8 m., 9 m. ir 16 m. amžiaus vaikai. Palyginti su 2023 m., 2024 m. visose amžiaus grupėse dantų būklė pablogėjo, išskyrus – 7 ir 10–11 m. amžiaus vaikus.

2024 m. Rietavo savivaldybėje 18,2 proc. 7–17 m. amžiaus vaikų turėjo žandikaulių patologiją, 17,4 proc. – pavienių dantų sąkandžio patologiją. Žandikaulių patologiją daugiausia turi 11 m. ir 15 m. amžiaus vaikai, o pavienių dantų sąkandžio patologiją – 13 m. ir 17 m. amžiaus vaikai.

2024 m. visuomenės sveikatos specialistės, aptarnaujančios Rietavo savivaldybės mokyklas, pravedė 11 burnos higienos užsiėmimų mokiniams, kuriuose dalyvavo 225 mokiniai.

Rietavo savivaldybėje vykdomas projektas „Kompleksinis sveikatos stiprinimas Rietavo savivaldybėje“ (projekto įgyvendinimo laikotarpis nuo 2025-06-16 iki 2027-02-28). 2025 m. buvo vykdoma vaikų burnos higienos įgūdžių formavimo programa 2–6 metų vaikams. Iš viso įvyko 13 užsiėmimų, kuriuose dalyvavo 173 vaikai (buvo vykdoma Tverų gimnazijoje, Rietavo L. Ivinskio gimnazijoje, Rietavo lopšelyje-darželyje). Vaikai buvo mokomi kasdienės burnos higienos, buvo išdalinti komplektai priemonių (dantų šepetukas ir dantų pasta).

Šaltinis: Vaikų sveikatos stebėsenos informacinė sistema.

APIBENDRINANČIOS IŠVADOS

1. Rietavo savivaldybės gyventojų demografiniai pokyčiai ir sudėtis:

1.1. 2025 metų pradžioje Rietavo savivaldybėje gyvenamąją vietą buvo deklaravę 7049 gyventojai;

1.2. palyginti su 2024 m. pradžios duomenimis, 2025 m. pradžioje gyventojų skaičius sumažėjo 65 asmenimis;

1.3. 2025 m. pradžioje moterys sudarė 51,8 proc. visų gyventojų, o vyrai – 48,2 proc.;

1.4. 2025 m. pradžioje kaimo gyventojai sudarė 56,0 proc. visų gyventojų, o miesto gyventojai – 44,0 proc.;

1.5. gyventojų pasiskirstymas pagal amžiaus grupes: 2025 m. pradžioje vaikai sudarė 17,1 proc. visų gyventojų, 18–44 m. amžiaus gyventojai sudarė 31,2 proc., 45–64 m. asmenys sudarė 29,5 proc., 65 m. ir vyresni asmenys sudarė 22,2 proc.;

1.6. 2024 m. stebima neigiama natūrali gyventojų kaita: gimė 41 asmuo, o mirė 103 asmenys;

1.7. gyventojų skaičiaus mažėjimą lemia neigiama neto vidaus ir tarptautinė migracija, neigiamas natūralus gyventojų prieaugis.

2. Gyventojų pagrindinių mirčių struktūra:

2.1. Rietavo savivaldybė pagal gyventojų standartizuotą mirtingumą 100 000 gyventojų patenka į Lietuvos vidurkį;

2.2. 1-oje vietoje yra kraujotakos sistemos ligos, 2-oje vietoje yra mirtys nuo piktybinių navikų, 3-ioje vietoje yra mirtys nuo virškinimo sistemos ligų.

3. Gyventojų ligotumo priežastys:

3.1. Rietavo savivaldybės gyventojų standartizuotas ligotumas 1 000 gyventojų yra žemesnis negu Lietuvos vidurkis;

3.2. vaikų ir jaunimo amžiaus grupėse daugiausiai sergama kvėpavimo sistemos ligomis, o nuo 45 m. ir vyresnio amžiaus asmenų grupėse – kraujotakos sistemos ligomis.

4. Atrinktos analizuotinos problemos:

4.1. vaikų (6–13 m. imtinai) dalis, dalyvavusi dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programoje (proc.). Rietavo savivaldybės vaikų dalyvavimo dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programoje rodiklio reikšmė yra prastesnė nei Lietuvos vidurkis. Rietavo savivaldybės moterų dalyvavimo krūties vėžio prevencinėje programoje 2022–2024 m. rodiklio vidurkis siekia 25,3 proc. (2023–2024 m. – 27,4 proc.), Lietuvoje – 59,5 proc. (2023–2024 m. – 61,2 proc.);

4.2. tikslinės populiacijos dalis, 2 metų bėgyje dalyvavusi krūties vėžio programoje (proc.). Rietavo savivaldybės moterų dalyvavimas krūties vėžio prevencinėje programoje yra mažiausias Lietuvoje. Rietavo savivaldybės moterų dalyvavimo krūties vėžio prevencinėje programoje 2022–2024 m. rodiklio vidurkis siekia 25,3 proc. (2023–2024 m. – 27,4 proc.), Lietuvoje – 59,5 proc. (2023–2024 m. – 61,2 proc.). Rietavo savivaldybės moterų ligotumas krūties piktybiniais navikais padidėjo nežymiai nuo 10,8 iki 12,8 atvejų 1000 moterų;

4.3. vaikų (7–17 m.), neturinčių ęduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, dalis (proc.). Rietavo savivaldybė pagal vaikų (7–17 m.), neturinčių ęduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, dalis (proc.), rodiklio reikšmę yra prastesnėje situacijoje nei Lietuvos vidurkis. Rietavo savivaldybėje vaikų (7–17 m.), neturinčių ęduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų (proc.), dalis 2022–2024 m. rodiklio vidurkis siekia 13,7 proc. (2024 m. – 13,0 proc.), Lietuvoje – 23,8 proc. (2024 m. – 23,9 proc.). 2024 m. Rietavo savivaldybėje prasčiausią dantų būklę 7–17 m. amžiaus vaikų grupėje turėjo 8 m., 9 m. ir 16 m. amžiaus vaikai.

REKOMENDACIJOS

Ataskaitos rekomendacijos orientuotos į prioritetines Rietavo savivaldybės gyventojų problemas, didinant vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programos vykdymo apimtį, siekiant geresnės vaikų dantų būklės, siekiant pagerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir prieinamumą gyventojams.

1. Ugdant tėvų sveikatos raštingumą apie vaikų burnos higieną ir dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programą, jos naudą, efektyvinant vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programos vykdymą:

siūloma asmens sveikatos priežiūros įstaigoms:

- 1.1. įtraukti į strateginį įstaigos veiklos planą vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programos vykdymą, nusimatant siektinus rodiklius pagal prisirašiusių pacientų skaičių;
- 1.2. sudaryti sąlygas, jog gydytojas odontologas, burnos higienistas profilaktinio patikrinimo metu vaikui galėtų padengti dantis silantais sutikus tėvams / globėjams (galimos priemonės: ilgesnis skiriamas laikas vizitui užsirašius profilaktiniam patikrinimui, skiriamas specialistas konkrečiai dirbti tik su vaikais artėjant naujiems mokslo metams – profilaktiniams dantų patikrinimams, dantų silantavimui ir kt.);

siūloma Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biurui:

- 1.3. užtikrinti tikslinių tėvų informavimą apie vaikų dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programą įvairiais viešinio kanalais: ugdymo įstaigų internetiniai puslapiai, standai, elektroniniai dienynai, asmens sveikatos priežiūros įstaigų standai, Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro internetinis puslapis ir pan., viešinio priemonės: lankstinukai / skrajutės / plakatas tėvams;
- 1.4. apmokyti ne mažiau kaip 50 proc. vaikų, besimokančių pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programas, burnos higienos tema.
- 1.5. organizuoti užsiėmimus tėvams vaikų burnos higienos tema.

2. Siekiant didinti prevencinių programų vykdymo apimtį ir sumažinti onkologinėmis ligomis sergančiųjų skaičių:

Rietavo savivaldybės administracijai kartu su partneriais VšĮ Rietavo PSPC, UAB „Rietavo šeimos daktaras, VšĮ Plungės ligoninė:

- 2.1. užbaigti projekto „Sveikatos centro sudėtyje teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų infrastruktūros modernizavimas Rietavo savivaldybėje“ įgyvendinimą;

siūloma asmens sveikatos priežiūros įstaigoms:

- 2.2. įtraukti į strateginį įstaigos veiklos planą prevencinių programų vykdymą, nusimatant siektinus rodiklius (siekiama – pasiekti Lietuvos vidurkį);
- 2.3. plačiau taikyti organizuoto informavimo apie pasitikrinimą prevencinėse programose būdus (tikslinius pacientus informuoti apsilankymo pas šeimos gydytoją metu, tikslinius pacientus kviešti dalyvauti programoje telefonu skambučiu, telefono žinutėmis, elektroniniu paštu).

Rekomenduojama Savivaldybei pasirengti prioritetinių problemų gerinimui skirtų rekomendacijų įgyvendinimo planą, nusirodant už kiekvieną priemonę atsakingas institucijas ir vykdyti rekomendacijų įgyvendinimo stebėseną.

ŠALTINIAI / NAUDINGOS NUORODOS

1. Buchovskaja D. ir Nedzinskienė L. 2023. Ankstyvojo vaikų dantų ėduonies paplitimas, rizikos veiksniai ir prevencijos galimybės literatūros apžvalga. Visuomenės sveikata Nr. 2 (101). Prieiga per internetą: [https://www.hi.lt/uploads/Institutas/visuomenes%20sveikata/2023.2\(101\)/VS%202023%20\(101\)%20LIT%20A%20Dantu%20eduonis.pdf](https://www.hi.lt/uploads/Institutas/visuomenes%20sveikata/2023.2(101)/VS%202023%20(101)%20LIT%20A%20Dantu%20eduonis.pdf)
2. Pola studija: Lietuvoje vykdomų vėžio prevencinių programų efektyvumo didinimas. 2020. Prieiga per internetą: https://pola.lt/wp-content/uploads/2021/01/POLA_Prevenciniu-programu-analize.pdf
3. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. rugsėjo 16 d. įsakymas Nr. V-713 „Dėl Vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis ir išlaidų kompensavimo iš privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto tvarkos aprašo patvirtinimo“.
4. Valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų (VSPĮ 6 str.) bazinių, visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų 2026–2028 metų planas (sąrašas) (patvirtintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos funkcijų vykdymo priežiūros komisijos 2025 m. gruodžio 2 d. protokolu Nr. LP-167).
5. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. rugsėjo 23 d. įsakymas Nr. V-729 „Dėl Atrankinės mamografinės patikros dėl krūties vėžio finansavimo programos patvirtinimo“.